



**TRƯỜNG ĐOÀN LÝ TỰ TRỌNG**  
**XIN CHÀO CÁC BẠN!**

*Chuyên đề:*

# **KỊCH BẢN SINH HOẠT**

**GV:** HUỖNH TOÀN

## **1. KHÁI NIỆM VỀ KỊCH BẢN SINH HOẠT:**

Kịch bản sinh hoạt là một dạng vừa mang tính sân khấu, vừa có tính quần chúng rộng rãi.

Là một dạng mang tính sân khấu vì nó cũng có hội, có cảnh, có nhân vật, có xung đột,... như kịch bản sân khấu. Mặt khác, nó lại có tính quần chúng rộng rãi vì đây là cách tổ chức khoa học cho một buổi sinh hoạt quần chúng nói chung nói chung và thanh thiếu niên nói riêng.

Ở đây có kết hợp hình thức tuyên truyền và các thể loại nghệ thuật một cách hợp lý, nhằm làm một buổi sinh hoạt được sinh động, hấp dẫn, dễ hiểu hơn và tác dụng giáo dục đạt hiệu quả cao hơn.

Điều cần chú ý là các tài liệu nghệ thuật được đưa vào sử dụng trong kịch bản nhất thiết phải phù hợp với nội dung của bài nói chuyện và nội dung của buổi sinh hoạt. Cách làm này sẽ gây tác động đến tư tưởng và cảm xúc của người tham dự để họ tiếp thu được nhiều hơn những vấn đề ta cần tuyên truyền và giáo dục trong sinh hoạt.



## **2. ĐẶC ĐIỂM CỦA KỊCH BẢN SINH HOẠT:**

Giống với kịch bản sân khấu, kịch bản sinh hoạt cũng có màn, lớp, hồi, xung đột và nhân vật.

Nhưng khác với kịch bản sân khấu ở chỗ: Đây là kịch bản tài liệu nói về người thật, việc thật. Nhân vật và việc không do người viết kịch bản hư cấu, tưởng tượng mà là những con người thật sự, những sự việc nảy sinh hằng ngày trong cuộc sống. Vì thế, nội dung kịch bản bao giờ cũng cụ thể, “kể chuyện” có thật của một địa phương, một tập thể nào đó hay một cá nhân nào đó.

Những diễn biến trong kịch bản phải luôn phát triển, lôi cuốn, dẫn dắt người xem tham gia vào buổi sinh hoạt một cách tích cực, chủ động, không thường thức thụ động (tham gia vào các trò chơi vui, câu đố, hát múa tập thể hoặc tham gia vào tiết mục biểu diễn trong buổi sinh hoạt).

Nội dung kịch bản khẳng định cái mới, cái tốt đẹp và tích cực ngày càng nảy sinh trong xã hội chúng ta. Nó có tính chất hướng dẫn dư luận, quần chúng như tán thành, ca ngợi hoặc phê phán những hiện tượng, những vấn đề đang xảy ra trong xã hội.



Mục đích của kịch bản sinh hoạt là làm cho thanh thiếu niên có thái độ dứt khoát: làm theo hay không làm theo.

Trên đây là những đặc điểm chủ yếu của kịch bản sinh hoạt. Đối với người cán bộ Đoàn – Hội Đội, việc nắm vững các đặc điểm trên là rất cần thiết. Vì nó giúp chúng ta dễ dàng hơn khi xây dựng một kịch bản sinh hoạt trong hoạt động thanh thiếu niên.

Kịch bản sinh hoạt thường được xây dựng theo ba cấp độ sau:

Kịch bản đề cương.

Kịch bản minh họa.

Kịch bản sân khấu hóa.

Tất cả các buổi sinh hoạt đều có thể xây dựng kịch bản theo ba cấp độ nói trên. Tuy nhiên tùy theo tính chất, nội dung và hình thức của từng buổi sinh hoạt mà lựa chọn cấp độ kịch bản nào phù hợp để đạt kết quả cao nhất. Người cán bộ cần nắm vững tình chất của từng loại hình sinh hoạt và nắm vững yêu cầu và mức độ của từng cấp kịch bản.



## **1. Kịch bản đề cương:**

Đây là cấp độ kịch bản đơn giản nhất, có bố cục, kết hợp tốt giữa phần nói chuyện và phần biểu diễn văn nghệ.

Loại kịch bản đề cương thường được xây dựng theo hai cách:

Cách 1: Được chia làm hai phần rõ rệt:

Phần đầu là phần nghi lễ trọng thể trong phần này thường có diễn văn khai mạc các bài phát biểu hay nói chuyện, đăng kí thi đua...

Phần hai là phần biểu diễn văn nghệ hoặc chiếu phim.

Cách 2: Được dàn dựng theo lối xen kẽ:

Phần biểu diễn văn nghệ gồm các tiết mục hát múa, ngâm thơ, kịch tuyên truyền đan xen vào với phần nghi lễ.

*Lưu ý:* nội dung phần chiếu phim hay văn nghệ phải cùng chủ đề của buổi sinh hoạt.





## 2. Kịch bản minh họa:

Kịch bản minh họa có cấp độ cao hơn kịch bản đề cương. Kịch bản minh họa sử dụng các tài liệu nghệ thuật (ca nhạc, phim ảnh, đèn chiếu các trích đoạn của các tác phẩm nghệ thuật... ) kết hợp chặt chẽ, làm sáng tỏ các tài liệu chính luận (diễn văn, nói chuyện...) để chứng minh, khẳng định sự đúng đắn của nội dung, chủ đề về vấn đề nào đó (chính trị, kinh tế, khoa học, quân sự).





### **3. Kịch bản sân khấu hóa:**

Sân khấu hóa là loại hình nghệ thuật được phát triển dựa trên bộ môn nghệ thuật sân khấu. Sân khấu hóa là những hoạt động đại chúng (chính trị, văn hóa, giáo dục...) được tiến hành theo đặc trưng của nghệ thuật sân khấu.

Với tổ chức Đoàn – Hội – Đội, sân khấu hóa các hoạt động như phút truyền thống, thông tin tuyên truyền, sinh hoạt văn hóa... được chuyển tải liên tục , chặt chẽ bằng nghệ thuật dàn cảnh và biểu diễn.

Sân khấu hóa mang tính chuyên không chuyên:

+ Sân khấu hóa mang tính chuyên nghiệp:  
Chương trình mà trong đó là tác phẩm của tác giả, diễn viên chuyên nghiệp được đào tạo về chuyên môn, đó là nghề nghiệp chính của họ.

Như hoạt cảnh sân khấu hóa hình thành trong đêm lễ hội “...” mang tính chuyên nghiệp.

+Sân khấu hóa mang tính không chuyên: là những chương trình của những người không được đào tạo chuyên môn về nghệ thuật, chỉ do yêu thích mà họ tham gia.. Đó là những sản phẩm “Cây nhà lá vườn”, “Tự biên tự diễn”.

Với nghệ thuật, không phân biệt tác phẩm chuyên hay không chuyên mà chỉ xét ở góc độ người sáng tạo (tác giả) chuyên hay không chuyên mà thôi.



#### **4. Những đặc trưng cơ bản của sân khấu hóa:**

Mỗi loại hình nghệ thuật đều có những đặc trưng cơ bản riêng, nắm chắc những đặc điểm cơ bản đó thì mới có thể tiến hành công việc một cách tốt đẹp và sáng tạo.

Ngoài những đặc trưng chung của nghệ thuật sân khấu. Với sân khấu hóa, chúng ta tập trung vào những đặc trưng cơ bản sau:

+ Xây dựng hình tượng nhân vật, sự kiện cụ thể: xuất phát từ giá trị giáo dục trực tiếp, rộng rãi, về ca ngợi truyền thống, giá trị văn hóa dân tộc, cộng đồng...

Tính cụ thể ở đây cũng xuất hiện ở những loại hình sân khấu sinh hoạt khác như: các buổi sinh hoạt tổng kết, các buổi sinh hoạt tuyên truyền giáo dục... Nội dung sân khấu cũng là những số liệu hay bài học giáo dục cụ thể cho đoàn viên, thanh thiếu niên cũng như đông đảo quần chúng.

- + Tính đại chúng bao gồm hai yếu tố:
- *Sân khấu hóa xuất hiện trong các hoạt động đại chúng: lễ hội, giao lưu văn hóa, các chương trình tổng kết, tuyên truyền đại chúng. Sân khấu hóa đến với công chúng rộng rãi không chỉ mang tính phục vụ mà còn tạo điều kiện cho quần chúng tham gia.*

- *Sử dụng phương pháp nghệ thuật:* Cách điệu tượng trưng: đây là thủ pháp nghệ thuật để đưa hình tượng cuộc sống nên thành yếu tố nghệ thuật trên sân khấu, chính yếu tố này để tạo nên những cái đẹp, cái hấp dẫn nhưng cũng thật dễ hiểu cho sân khấu hóa.
- Như hình ảnh Táo quân vui nhộn, báo cáo bản số trong chương trình sân khấu “Sớ Táo Quân” vào dịp cuối năm của đài truyền hình, cũng như của các đơn vị cơ sở.



Kịch bản sân khấu hóa chính là nội dung câu chuyện đã được sân khấu hóa nhằm truyền tải nội dung sinh hoạt mà trong đó có nhân vật, hoàn cảnh

- Đề tài là những vấn đề, những hiện tượng có trong xã hội mà tác giả đề cập đến trong tác phẩm. Có đề tài rộng và cũng có đề tài hẹp.
- *Đề tài rộng, Đề tài hẹp*
- Đề tài mới chỉ là vấn đề mà tác giả đề cập đến, nêu ra trong tác phẩm. Còn vấn đề đó được viết như thế nào thì đây lại thuộc về chủ đề. Vì chủ đề chủ yếu nằm trong nội dung tác phẩm.

- Câu chuyện nào cũng phản ánh hiện tượng khách quan, cụ thể xảy ra trong xã hội mà tác giả phản ánh. Đó là vấn đề mà tác giả phát biểu thông qua hiện tượng cụ thể. Mỗi hiện tượng khác quan bao giờ cũng bao gồm hai mặt như vậy. Một mặt là con người thấy được, nghe được, là nội dung cụ thể có thực của hiện tượng, phải được phản ánh chân thực.

- Quan trọng hơn là nhận thức đúng của nội dung hiện tượng. Từ đó, chúng ta lựa chọn đưa ra những chi tiết điển hình để chứng minh, lý giải, cách giải quyết đối với hiện thực khách quan đó. Như vậy mục đích của người viết kịch bản cần truyền đạt tới quần chúng và thanh thiếu niên những quan điểm, nhận thức, tình cảm, hành động của họ trước một sự kiện hay một vấn đề của xã hội. Đây chính là chủ đề của kịch bản.



## **Tìm chọn và xử lí tài liệu:**

Sau khi xác định đề tài và chủ đề, công việc quan trọng tiếp theo là chọn tài liệu và xử lí tài liệu để phục vụ làm sáng tỏ đề tài và chủ đề.

Tài liệu sống là cơ sở của kịch bản. Những vấn đề và nhân vật đưa vào kịch bản sinh hoạt phải là người thực việc thực, phải là những sự kiện và con người điển hình.



## **Viết kịch bản:**

Sau khi đã tìm chọn được đầy đủ các tài liệu chính luận và nghệ thuật có cùng chủ đề với kịch bản, công việc chính của việc xây dựng kịch bản là trình bày cách xử lí kết hợp, sắp xếp các tài liệu đó trong kịch bản sao cho hợp lí, gây được cảm xúc, nêu bật được chủ đề... đó là viết kịch bản.



+ Viết đề cương:

- Công việc đầu tiên của viết kịch bản là xây dựng đề cương dàn ý, bố cục cho kịch bản.
- Mục đích chính của đề cương là chỉ sự phát triển của chủ đề trong kịch bản và nêu rõ những tài liệu cần thiết. Quá trình viết đề cương là quá trình sắp xếp bố cục hợp lý về nội dung, về tình tiết chính phụ, nêu các hình thức và thủ pháp nghệ thuật sử dụng cho từng phần, từng đoạn



- Để đạt hiệu quả cao nhất. Nêu ra những vấn đề cần được giải quyết từng phần của kịch bản và ước tính thời gian cần thiết cho kịch bản, thời gian cho từng phần.



## **Kịch bản văn học:**

- Trên cơ sở đề cương người viết kịch bản viết thành kịch bản văn học. Quá trình viết kịch bản văn học là quá trình hoàn chỉnh về nội dung và hình thức của đề cương, là quá trình sáng tạo nâng cao chất lượng, nâng cao tính nghệ thuật.

- Bằng ngôn ngữ văn học phong phú, trong sáng,... kịch bản văn học thể hiện sinh động toàn bộ nội dung buổi sinh hoạt quần chúng, từ các tiết mục nghệ thuật đến ngôn ngữ từ của các nhân vật, các tài liệu chính luận và các tài liệu nghệ thuật, bố cục chặt chẽ và viết thành văn.
- Lời văn của kịch bản văn học, một mặt phải phù hợp với nội dung kịch bản, mặt khác phải thích hợp với đối tượng tham gia sinh hoạt.



LIÊN ĐỘI LÝ TỰ TRỌNG

ĐẠI HỘI  
CHÁU NGOAN BÁC HỒ

NĂM HỌC 2008 - 2009

CHỦ TỊCH  
HỒ CHÍ MINH  
(1890 - 1969)



## **Trình bày kịch bản:**

Kịch bản thường được trình bày theo một trình tự sau:

Lời nói đầu.

Mục đích yêu cầu của kịch bản.

Ý đồ và nội dung giáo dục.

Tên kịch bản.

Cấp độ kịch bản.

Loại kịch bản sử dụng (thường kì hay bất thường).

Sử dụng cho đối tượng nào.

Thời gian tiến hành kịch bản

Địa điểm.

Trang trí trong và ngoài hội trường.

Phương tiện và công việc cần chuẩn bị cho buổi sinh hoạt.

Nội dung kịch bản.

Toàn bộ kịch bản văn học được trình bày ở phần này từ kết cấu, nội dung cho tới lời văn và cách xử lý tài liệu trong toàn bộ quá trình diễn biến của buổi sinh hoạt được tác giả khoa học và nghệ thuật hóa.







Trong sinh hoạt thanh thiếu niên, chúng ta thường gặp hai dạng kịch bản sau đây:

- *Kịch bản hoạt cảnh truyền thống:*

Hoạt cảnh truyền thống là sân khấu hóa xây dựng cốt truyện thông qua sáng tạo hình tượng từ những sự kiện, những nhân vật mà trong đó chứa đựng ý nghĩa khái quát lớn. Chính vì thế, lời thuyết minh chiếm một vị trí rất lớn trong kịch bản.

Lời thuyết minh nhằm giải thích, dẫn dắt câu chuyện được minh họa trên sân khấu

## **Kịch bản:**

Người viết cần phải tìm hiểu kĩ nội dung cần diễn đạt, tham khảo thêm tư liệu để chọn lọc được những chi tiết sẽ đưa lên sân khấu.

Có tư liệu, người viết kịch bản xây dựng đề cương chương trình bao gồm bao nhiêu chương, bao nhiêu phần, chủ đề từng chương, từng phần như thế nào? Bố cục kết cấu chương ra sao để bật lên chủ đề chính. Sau khi trao đổi với người dàn dựng về bố cục chương trình, người viết kịch bản phải tiếp tục hoàn chỉnh thành kịch bản văn học có lời thoại phù hợp.



## **Dàn dựng:**

Người dàn dựng nhất thiết phải là người am hiểu về sân khấu. từ phát thảo kịch bản sân khấu. Từ phác thảo kịch bản, người dàn dựng xây dựng kịch bản sân khấu sao cho phù hợp.

Chọn nhạc cũng là một trong những yếu tố góp phần tạo sự hấp dẫn cho chương trình, người dàn dựng phải nghiên cứu chọn lựa loại nhạc phù hợp cho ca múa, minh họa để cấu tạo vào trong các phần nội dung chương trình. Ngoài ra, người dàn dựng còn phải trực tiếp lên kế hoạch tập luyện, đảm bảo yêu cầu kịch bản và tiến độ hoàn thành.



## **Diễn viên:**

Người dàn dựng sẽ chọn lựa diễn viên để thực hiện chương trình. Trong điều kiện cần thiết có sự đầu tư thì đa số chọn lựa diễn viên chuyên nghiệp để thực hiện. Người dàn dựng nên biết trước diễn viên của mình là ai để biên đạo và dàn dựng theo khả năng phù hợp của người diễn viên.

Đặc biệt cần chú ý lựa chọn người đọc lời thoại (MC) cho chương trình, người này phải có giọng đọc chuẩn, có khả năng biểu cảm... MC cũng là một nhân tố quan trọng đem lại thành công trong quá trình chuyển tải nội dung cho chương trình.





## **Kinh phí:**

Tùy theo mức kinh phí đầu tư mà xác định hình thức và quy mô của chương trình.

Theo kinh nghiệm thì 50% thành công của chương trình sân khấu hóa phụ thuộc vào phần kịch bản, 40% từ nghệ thuật dàn dựng và 10% là khả năng của diễn viên thể hiện.





Các bước để tiến hành tổ chức thực hiện theo các nhóm công việc như sau:

- Phác thảo đề cương và viết kịch bản: Ban tổ chức và cá nhân viết kịch bản.
- Chọn người chịu trách nhiệm dàn dựng: Ban tổ chức trao đổi và quyết định hình thức, bố cục, diễn viên, nội dung biểu diễn và thời lượng chương trình; tạo thành câu nói cho Ban tổ chức - tác giả - kịch bản – đạo diễn .

Những công việc trong quá trình thực hiện và dàn dựng kịch bản được phân chia như sau:

- Chọn nhạc.
- Thực hiện đạo cụ (nếu có)
- Lên kế hoạch tập luyện: đạo diễn.
- Hoàn chỉnh lời thoại: người viết lời thoại.
- Ráp chương trình, chỉnh sửa theo yêu cầu ban tổ chức – đạo diễn.

Trong quá trình thực hiện, cần chú ý:

- Nắm chắc nội dung cần chuyển tải qua tài liệu, trung thực với tiến trình
- Lịch sử và sự kiện diễn ra.
- Sân khấu hóa không phải là chương trình ca múa nhạc nên bố cục cần hài hòa vừa có hoạt cảnh vừa múa, vừa ca, múa minh họa.

- Tránh kiểu dàn dựng “tự nhiên chủ nghĩa”, diễn xuất cần nghệ thuật hóa nhưng đừng xa rời thực tế như cảnh biểu tình, đàn áp thì không phải cứ là đánh đập, xích trói như thiết mà có thể sử dụng những hình ảnh dân cùng khổ với đôi chân lê bước nặng nề, đau khổ bên cạnh những tên lính huênh hoang, ác độc.
- Chương trình cần có những đoạn cao trào, những đoạn lắng đọng để có điểm nhấn và tạo xúc cảm cho người xem. Đặc biệt , chú trọng cảnh mở màn và tiết mục kết thúc sao cho thật hoành tráng và ấn tượng.

- Khai thác tối đa diễn xuất diễn viên (nhất là khi thể hiện các hình tượng anh hùng).
- Lời thoại cô đọng, có cảm xúc và hòa hợp vào diễn tiến sân khấu.



Là người cán bộ Đoàn – Hội – Đội hoặc là thủ lĩnh một nhóm nhỏ, với một chút nhạy bén, có năng khiếu nghệ thuật và lòng nhiệt tình cộng với tinh thần học hỏi, cầu tiến, chắc chắn các bạn có thể tổ chức một chương trình sân khấu hóa để biểu diễn khi có yêu cầu. Trong sinh hoạt thanh thiếu niên chúng ta thường bắt gặp loại hình sân khấu hóa sau đây:



# **1 HOẠT CẢNH TRUYỀN THỐNG:**

Là sân khấu tái hiện lại sự kiện lịch sử, tái hiện hình tượng nhân vật, quá trình hình thành một dân tộc, vùng đất hay một tổ chức xã hội... nhằm ca ngợi truyền thống, giáo dục đức tính lao động cần cù, đấu tranh quật cường... của dân tộc, của một miền quê...

Hình thức sân khấu thường gặp:

*Cảnh diễn:* là hình tượng của sự kiện, của nhân vật.

*Lời thoại:* dừng lại ở sự thuyết minh cho cảnh diễn trên sân khấu.

## **2 SÂN KHẤU HÓA LỄ HỘI:**

Lễ: bày tỏ sự kính yêu.

Hội: nhóm họp lại, hội tụ đông vui.

Hình thức sân khấu:

*Phần lễ:* tái hiện sự kiện, hình tượng nhân vật ngày lễ. Ở lễ hội truyền thống dân gian thì đây là phần nghi lễ mang yếu tố tâm linh, thiêng liêng và thường được thiết lập, qui định từ lâu, còn ở lễ hội hiện đại thì phần sân khấu nghi lễ thường mang tính sáng tạo, tượng trưng, mới lạ...

*Phần hội:* Hướng dẫn người tham dự sinh hoạt, hành động; hưởng ứng.

### **3 SÂN KHẤU HÓA THÔNG TIN BÁO CÁO:**

*Nội dung:* thông tin báo cáo tổng kết của quá trình hoạt động cần thông báo, truyền đạt tới đông đảo thành viên.

*Hình thức:* Xây dựng thành một tiểu phẩm kịch trọn vẹn (có thể là tấu hài) có đầy đủ các nhân vật để khai thác hết nội dung báo cáo qua mâu thuẫn giữa các nhân vật.

## **4 SÂN KHẤU HÓA THÔNG TIN TUYÊN** **TRUYỀN:**

Là những tiểu phẩm kịch ngắn tuyên truyền (cổ động trực quan) về các ý thức, lối sống đạo đức xã hội như:

Kế hoạch hóa gia đình

Phòng chống AIDS

Phát động các phong trào

Thông qua câu chuyện sân khấu nói lên mặt trái, mặt phải, cái lợi, cái hại..những vấn đề được nêu lên để tuyên truyền.

Chương trình kết hợp với nghệ thuật tuyên truyền luôn mang tính nhanh nhạy, kịp thời... dễ hiểu, dễ cảm nhận không dài dòng.

## **5 SÂN KHẤU HÓA DIỄN ĐÀN:**

*Diễn đàn:* là nơi mọi người công khai bày tỏ ý kiến, quan điểm của mình về những vấn đề đang được nêu ra. Ban tổ chức tập hợp mọi người có cùng những quan tâm chung, đưa ra một vài vấn đề đó lên và tất cả cùng tranh luận...

*Tiểu phẩm:* là dạng kịch minh họa vấn đề đang được nêu ra trong buổi diễn đàn (có thể chỉ là một tình huống của sự việc) giúp mọi người hiểu rõ vấn đề, cũng có thể lấy tiểu phẩm đó làm lí lẽ cho dẫn chứng của mình.



*Cám ơn các bạn rất nhiều!*

*Chúc vui vẻ!*